

færdige forestillinger strømmer fra forfatterens pen, og det fører til en del selvmodsigelser.

Ib Gejl

Margrethe Loerges: *Drachmanns musser*. (Hernov, 1981). Ill. 315 s., 256 kr.

Denne bog i stort format er smukt sat op (Erik Ellegaard Frederiksen) og forsynet med gode illustrationer, der desværre, som man ofte ser med offset på meget hvidt papir, er noget sortsmudskede. Bogens titel er ikke velvalgt, da den først og fremmest handler om forholdet mellem Drachmann og hans anden hustru, den intelligente og viljestærke Emmy Culmsee. Hovedkilderne er korrespondance mellem de to samt Emmys dagbog. Forfatterinden gør opmærksom på, at bogen er skrevet på grundlag af arkivalier, som med stor velvilje er stillet til disposition af familien og Det kgl. Bibliotek; man må hertil stille spørgsmålet: hvilke og hvorledes?

Rundt regnet halvdelen af bogen består af citater, og breves datering er som regel anført; men Margrethe Loerges vælger og vrager efter ukendte kriterier i et kildemateriale af ukendt omfang. Der er ikke personalhistoriske eller andre noter til brevene, så bogen må siges at være for en aktuel, interesseret kreds, mens dens værdi for kommende tiders Drachmann-forskning er for ringe. Der er heller ikke noget navneregister. Måske har bogens emne ikke den store betydning, men der er dog knyttet kultur- og litteraturhistoriske aspekter til det.

Trods forfatterindens selektion i materialet er der kommet mange private småting med i citaterne, så læsningen lejlighedsvis er triviell. Kilder er først rigtig spændende, når de bliver brugt.

Ib Gejl

Susanne Mørch Flagstad og Susse Laustsen: *Kontormiljøets historiske udvikling – en registrering af kontorarbejdets og kontorbyggeriets udvikling*. (Statens byggeforskningsinstitut, 1983). 103 s., 107,35 kr.

Denne rapport er tænkt som historisk baggrund for Byggeforskningsinstituttets arbejde med problemer og planlægning i kontormiljøet. Den er delt i tre dele, dækkende perioden før 1918, 1918-45 og 1945-80; den historiske udvikling skitseres meget kort, og eksempler i tekst, foto og grundplan på markante kontorbygninger præsenteres. Eksempelsamlingen fylder tre fjerdedele af bogen, så tilbage til fremstillingen med mange billeder og grafiske fremstillinger bliver der 20-30 sider; det er begrænset, hvor langt man kan komme ud over banaliteterne på så få sider. Der er fortrinsvis noget om arkitektur og indretning; om livet i kontorerne så godt som intet.

Som eksempelsamling på kontorbyggeri gennem 100 år fungerer rapporten imidlertid udmærket.

Ib Gejl

Rie Holm: *Dansk Kvindesamfund i Odense 1890-1900. En studie i sammenhængen mellem livsvilkår og kvindebevidsthed*. (Odense Universitetsforlag, 1981). 369 s., ill.

Denne bog beskæftiger sig med Dansk Kvindesamfunds Odensekreds i de første ti år af dens eksistens. Det er en let revideret udgave af en sølvmedaljeafhandling ved Odense Universitet 1978. I sin indledning beklager forfatteren det resultat, der er kommet ud af anstrengelserne. Da der var tale om en prisopgave, måtte »det kvindepolitiske brugsaspekt« ryge ud af manuskriptet – som uvidenskabeligt. Forfatteren »bukkede under i slagsmålet med de